

**بررسی علل گرایش به تشیع
در پنجاه سال اخیر**

(۱۳۹۰-۱۳۴۰ هـ-ش)

میر محسن نورمحمدی

سرشناسه : نورمحمدی، میرمحسن، ۱۳۴۴ -
 عنوان و نام پدیدآور : بررسی علل گرایش به تشیع در پنجاه سال اخیر
 (۱۳۹۰ - ۱۳۴۰ ه.ش) / میرمحسن نورمحمدی.
 مشخصات نشر : قم: دارالتهذیب، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۴۱۶ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۳۰-۳-۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 موضوع : تازه‌کیشان شیعی
 موضوع : شیعه -- تاریخ -- قرن ۱۴
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ب۴ / BP۲۳۹
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۵۳
 شمار کتابشناسی ملی : ۴۰۵۳۳۷۳

مجمع جهانی شیعه‌شناسی

قم - ۴۵ متری عمار یاسر - پلاک ۹ - ص پ ۶۴۴-۳۷۱۵۸ تلفن:

۳۷۷۱۳۷۷۳-۳۷۷۱۵۶۰۹۲ / دورنگار: ۳۷۷۱۳۷۷۴

شناسنامه کتاب:

نام کتاب: بررسی علل گرایش مستقیم به تشیع در پنجاه سال اخیر
 نام مؤلف: میر محسن نورمحمدی
 ناشر: انتشارات دارالتهذیب
 محقق و ویراستار علمی و ادبی: داود بصارتی
 امور فنی/ تنظیم و طرح جلد: محمد مهدی مجلسی
 حروفچین و صفحه آرا: سید ابراهیم امینی
 تعداد صفحات: ۴۱۴
 چاپخانه: گلها
 نویت و تاریخ چاپ: اول / ۱۳۹۴
 تیراژ: ۱۰۰۰
 قیمت گالینگور: ۱۶۰۰۰ تومان
 قیمت شومیز: ۱۴۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۳۰-۳-۶

کلیه حقوق برای مجمع جهانی شیعه‌شناسی محفوظ است.

فهرست مطالب

۲۸	مقدمه ناشر.....
۳۱	پیشگفتار.....
۳۵	مقدمات.....
۳۶	درآمد.....
۳۹	۱- تعریف مسأله و بیان توانمای اصلی تحقیق.....
۴۰	۲- فرضیه.....
۴۰	۳- مفاهیم اصلی.....
۴۱	۴- سابقه و ضرورت انجام تحقیق.....
۴۲	۵- اهداف پژوهش.....
۴۳	۶- کاربردهای تحقیق:.....
۴۳	۷- مراجع استفاده کننده از نتیجه تحقیق:.....
۴۳	۸- روش انجام تحقیق:.....
۴۴	۹- ساختار پژوهش.....
۴۵	فصل اول:.....
۴۵	کلیات.....
۴۶	۱. کلیاتی در باره فرق و مذاهب اسلامی.....
۴۹	۱-۲- آغاز اختلاف مسلمانان و مهمترین اختلاف.....
۵۰	۱-۳- عوامل اختلاف مسلمانان.....

- ۱-۴- فرق و مذاهب اسلامی..... ۵۳
- ۱-۴-۱- شیعه..... ۵۳
- الف- معنای لغوی و اصطلاحی..... ۵۳
- ب - پیدایش شیعه..... ۵۳
- ج - فرقه‌های شیعی..... ۵۴
- کتب اثناعشریه..... ۵۵
- عقاید اصلی اثنی عشریه..... ۵۷
- الف- توحید و صفات الهی..... ۵۷
- ب- قرآن..... ۵۷
- ج- عدل الهی و جبر و اختیار..... ۵۸
- د- ایمان..... ۵۹
- هـ- امامت..... ۶۰
- منابع فقهی اثناعشریه..... ۶۱
- جمعیت و پراکندگی..... ۶۲
- ۱-۴-۲- زیدیه..... ۶۳
- الف - شخصیت زید بن علی و قیام او..... ۶۳
- ب - آثار زید بن علی..... ۶۵
- ج - فرقه‌های زیدیه..... ۶۶
- د - مهمترین مراکز..... ۶۶
- هـ - فقه زیدی..... ۶۷
- ۱-۴-۳- اسماعیلیه..... ۶۸
- فقه اسماعیلی..... ۷۰

۷۲	پراکندگی جغرافیایی.....
۷۳	۱- ۴- ۲- اهل سنت.....
۷۳	۱- ۲- ۴- ۱- حنفی.....
۷۳	الف - شرح احوال ابوحنیفه.....
۷۶	ب - آراء کلامی حنفی.....
۷۷	ج - منابع و روش فقهی حنفی.....
۷۸	د - کتب حنفی.....
۷۸	هـ - رشد، نمو و پراکندگی جغرافیایی حنفی.....
۷۹	۱- ۴- ۲- مالکی.....
۷۹	الف - شرح احوال مالک بن انس.....
۸۳	ج - مهم‌ترین آرای کلامی مالکی.....
۸۴	د - منابع روش فقهی مذهب مالکی.....
۸۶	هـ - جغرافیایی مالکی پراکندگی.....
۸۶	۱- ۴- ۲- ۳- شافعی.....
۸۶	الف - شرح زندگی و احوال شافعی.....
۸۸	ب - استادان و شاگردان شافعی.....
۹۱	ج - کتب شافعی.....
۹۱	د - آراء کلامی شافعی.....
۹۲	۱. صفات الهی.....
۹۲	۲. قضا و قدر.....
۹۲	۳. ایمان.....

۴. امامت..... ۹۲
- هـ - روش فقهی مذهب شافعی..... ۹۳
- و - پراکندگی جغرافیایی شافعی..... ۹۴
- ۱-۴-۲-۴ - حنبلی..... ۹۵
- الف - زندگی و احوال احمد بن حنبل..... ۹۵
- ب - آثار احمد ابن حنبل..... ۹۷
- ج - طریقه و مش احمد ابن حنبل..... ۹۸
- د - عقاید احمد بن حنبل..... ۹۸
۱. سنت گرایی..... ۹۸
۲. تفضیل صحابه..... ۹۹
۳. خلافت..... ۹۹
۴. ظاهر گرایی..... ۹۹
- هـ - اصول مذهب حنبلی..... ۱۰۰
- و - کتب فقهی حنبلی..... ۱۰۱
- ح - پراکندگی جغرافیایی حنبلی..... ۱۰۲
- فصل دوم:..... ۱۰۵
- مستبصرینی از قاره آسیا..... ۱۰۵
- ۱-۲-۱ - کشور اردن..... ۱۰۶
- ۲-۱-۱ - احمد حسین یعقوب..... ۱۰۶
- شخصیت علمی..... ۱۰۶
- جایگاه اجتماعی و سیاسی..... ۱۰۶

۱۰۶.....	- زمینه‌های تحول فکری و علل گرایش به تشیع
۱۱۸.....	- مقالات:
۱۱۹.....	۲-۱-۲- بنت الهدی رفیق الموسوی
۱۱۹.....	- شخصیت علمی
۱۱۹.....	- زمینه‌های تحول فکری
۱۲۰.....	علل گرایش به تشیع
۱۲۱.....	آثار:
۱۲۲.....	۲-۱-۳- مروان خلیفات
۱۲۲.....	- شخصیت علمی
۱۲۲.....	- زمینه تحول فکری
۱۲۳.....	علل گرایش به تشیع
۱۲۳.....	۱- مصیبت يوم الخميس
۱۲۴.....	۲- کتب مستبصرین
۱۲۸.....	۲-۲- کشور ایران
۱۲۸.....	۲-۲-۱- رحمت الله مهاجری کردستانی (گلوانی)
۱۲۹.....	- شخصیت علمی
۱۲۹.....	- زمینه‌ی تحول فکری
۱۳۰.....	- علل گرایش به تشیع
۱۳۲.....	آثار:
۱۳۳.....	۲-۳- کشور سوریه
۱۳۳.....	۲-۳-۱- عبدالمحسن السراوی

- ۱۳۳ - شخصیت علمی
- ۱۳۳ - زمینه های تحول فکری
- ۱۳۳ ۱- تحقیق در خصوص مذاهب
- ۱۳۴ ۲- عدم تعصب مذهبی
- ۱۳۵ ۳- برتری مذهب اهل بیت علیهم السلام
- ۱۳۵ ۴- موانع بینش، بصیرت
- ۱۳۶ - علل گرایش به تشیع
- ۱۳۶ ۱- برکناری موانع
- ۱۳۶ ۲- عدم ذکر مذهب اهل البیت علیهم السلام در کنار مذاهب اربعه
- ۱۳۷ آثار:
- ۱۳۸ ۲-۳-۲- هشام آل قطیط
- ۱۳۹ - شخصیت علمی
- ۱۳۹ - زمینه های تحول فکری
- ۱۳۹ ۱- حدیث فرقه ناجیه
- ۱۳۹ ۲- مطالعه کتب شیعی
- ۱۳۹ الف- کتاب المراجعات
- ۱۴۱ ب- کتاب ثم اهتدیت
- ۱۴۳ - علل گرایش به تشیع
- ۱۴۳ ۱- صدق شیعه
- ۱۴۳ ۲- ارتباط نزدیک با شیعه
- ۱۴۴ آثار:

۱۴۸	۲-۳-۳- محمد سلیم عرفه
۱۴۹	- شخصیت علمی
۱۴۹	- زمینه‌های تحول فکری
۱۴۹	۱- آشنایی با شخصیت شیعی
۱۵۰	۲- خواندن کتاب المراجعات
۱۵۱	- علل گرایش به تشیع
۱۵۱	۱- خطبه حضرت زینب (ع)
۱۵۵	آثار:
۱۵۵	افادات من ملفات التاريخ
۱۵۶	۲-۳-۴- لمياء حماده
۱۵۶	- شخصیت علمی
۱۵۶	- زمینه‌های تحول فکری
۱۵۶	۱- پیروی از گذشتگان
۱۵۷	۲- ملاقات با شخصیتی شیعی
۱۵۸	- علل گرایش به تشیع
۱۵۸	مسیر صحیح شناخت تشیع
۱۵۹	شناخت مذهب جعفری در کنار مذاهب اربعه
۱۵۹	رسیدن به جواب برای برخی شبهات خیالی علیه شیعه
۱۶۰	برکناری از تعصبات
۱۶۰	۵- آگاهی از قضیه‌ی مصیبت روز پنج شنبه
۱۶۱	۶- بصیرت یافتن و از بین بردن انگیزه‌های تعصب و همی

- ۱۶۲ - آشکار ساختن استبصار خود
- ۱۶۲ - ایستادگی در برابر جریانات مقابل
- ۱۶۳ آثار:
- ۱۶۳ ۲-۳-۵- یاسین المعیوف بدرانی
- ۱۶۴ - زمینه‌های تحول فکری و علل گرایش
- ۱۶۴ ۱- تجلید نظر در مطالعات گذشته
- ۱۶۵ ۲- اهمیت به کارگیری عقل در بررسی‌های تاریخی
- ۱۶۵ ۳- اهمیت بررسی نجات نفس از انحراف
- ۱۶۵ ۴- دشمن طایفه‌ای
- ۱۶۶ - تصدی دعوت پس از بصورت یافتن
- ۱۶۷ آثار:
- ۱۶۸ ۲-۳-۶- باسل بن خضراء الحسنی
- ۱۶۸ - محیط تربیتی
- ۱۶۸ - شخصیت علمی
- ۱۶۹ - زمینه‌های تحول فکری
- ۱۶۹ ۱- گشوده شدن افق‌های بیداری
- ۱۶۹ - اهتمام به کتابهای دینی
- ۱۶۹ - مطالعه کتاب المراجعات
- ۱۷۱ - علل گرایش به تشیع
- ۱۷۱ ۱- آیهی تبلیغ
- ۱۷۲ ۲- اولین حدیث نبوی که مرا به تشیع نزدیک نمود

۱۷۲	۳- ادامه‌ی تحقیق.....
۱۷۳	آثار:.....
۱۷۳	۲-۴- کشور ترکیه.....
۱۷۳	۲-۴-۱- محمد کوزل الحسن الآمدی.....
۱۷۴	- شخصیت علمی.....
۱۷۴	- زمینه‌های تحول فکری.....
۱۷۴	۱- تحقیق در تاریخ مسلمانان.....
۱۷۴	۲- پژوهش درباره‌ی علل ایجاد اختلاف دینی.....
۱۷۵	۳- آزادی از تقلید کورده‌رانه.....
۱۷۶	- علل گرایش به تشیع.....
۱۷۶	۱- ضعف روش اهل سنت در بررسی تاریخ.....
۱۷۶	۲- عبور کردن از حجاب‌ها و هدایت یافتن به هدایت عترت علیهم‌السلام
۱۷۷	۳- نص بر خلافت اهل بیت علیهم‌السلام
۱۷۷	آثار:.....
۱۷۷	۱- المسیح فی وضوء الرسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
۱۷۸	۲-۵- کشور فلسطین.....
۱۷۸	۲-۵-۱- سعید یعقوب.....
۱۷۸	- شخصیت علمی.....
۱۷۹	زمینه‌های تحول فکری.....
۱۷۹	۱- پژوهشهای دینی.....
۱۸۰	۲- رهایی از تقلید کورکورانه.....

- ۱۸۰ علل گرایش به تشیع
- ۱۸۰ ۱- موضوع امامت
- ۱۸۱ ۲- تأثیر از شخصیت امام علی علیه السلام
- آثار ۱۸۲
- ۱۸۲ ۲-۵-۲- اسعد وحید القاسم
- ۱۸۳ - شخصیت علمی
- ۱۸۳ - محیط تربیتی
- ۱۸۴ زمینه‌های تحول فکری
- ۱۸۴ ۱- بررسی و مطالعه مطالب اهل تسنن
- ۱۸۴ ۲- ایمان و اعتقاد به گفتگو و تعامل میان فرق اسلامی
- ۱۸۵ علل گرایش به تشیع
- ۱۸۵ ۱- وجود ادله‌ی شیعه در صحاح سته
- ۱۸۶ ۲- انتخاب مذهب نزدیکتر به سنت پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۸۷ - پاسخ به عملکرد خانواده و جامعه
- ۱۸۷ آثار:
- ۱۸۸ ۲-۶- کشور عراق
- ۱۸۸ ۲-۶-۱- صباح علی البیاتی
- ۱۸۹ - شخصیت علمی
- ۱۸۹ - زمینه‌های تحول فکری
- ۱۸۹ - علل گرایش به تشیع
- ۱۸۹ - مطالعه نهج البلاغه

آثار:.....	۱۹۰
۲-۶-۲- صائب عبد الحمید.....	۱۹۲
- شخصیت علمی.....	۱۹۳
- زمینه‌های تحول فکری.....	۱۹۳
- علل گرایش به تشیع.....	۱۹۴
- متأثر شدن از امام حسین علیه السلام	۱۹۴
- پس از بیداری.....	۱۹۶
آثار:.....	۱۹۶
مقالات:.....	۲۰۴
۳-۶-۲- سعید السامرائی.....	۲۱۳
- زمینه‌های تحول فکری.....	۲۱۴
۱- راه شناخت عقیده‌ی حق.....	۲۱۴
۲- کنار گذاشتن تعصب قبیله‌ای.....	۲۱۵
- علل گرایش به تشیع.....	۲۱۶
۱- میراث شیعه.....	۲۱۶
۲- انقلاب در اعتقاد.....	۲۱۷
- پیوستن به تشیع.....	۲۱۷
آثار:.....	۲۱۸
۴-۶-۲- عامر سلو رشید.....	۲۲۰
- سلطه‌ی دینی یزیدیه.....	۲۲۰
- شخصیت علمی.....	۲۲۱

- ۲۲۱ زمینه‌های تحول فکری -
- ۲۲۱ ۱- اثر پذیری از اسلام -
- ۲۲۴ علل گرایش به تشیع -
- ۲۲۴ کتب شیعه -
- ۲۲۴ آثار: -
- ۲۲۵ محیط تربیتی -
- ۲۲۵ شخصیت علمی و اجتماعی -
- ۲۲۶ زمینه‌های تحول فکری -
- ۲۲۶ ۱- آشنایی با تشیع -
- ۲۲۸ ۲- عدم دسترسی به کتب معتبره -
- ۲۲۸ علل گرایش به تشیع -
- ۲۳۰ پذیرش تشیع -
- ۲۳۰ آثار: -
- ۲۳۱ ۲-۷-۲- یحیی طالب مشاری الشریف -
- ۲۳۱ محیط تربیتی و شخصیت علمی -
- ۲۳۲ زمینه‌های تحول فکری -
- ۲۳۲ (۱) شناخت امامت -
- ۲۳۳ (۲) اشتیاق برای شناخت بیشتر اهل بیت علیهم السلام -
- ۲۳۴ (۳) بررسی شیعه -
- ۲۳۴ علل گرایش به تشیع -
- ۲۳۴ - بررسی روایات درباره اهل بیت علیهم السلام -

۲۳۵	- قبول حقیقت
۲۳۶	- کشف حقیقت
۲۳۶	آثار:
۲۳۷	۲-۷-۳- حسینیه حسن الدرب
۲۳۸	- محیط تربیتی
۲۳۸	- شخصیت علمی
۲۳۹	- زمینه‌های تحول فکری
۲۳۹	۱- افزایش سوالات و نوشتن پاسخی بر آنها
۲۴۰	۲- ازدواجش با فردی از محب جعفری
۲۴۱	- علل گرایش به تشیع
۲۴۱	۱- دلایل موجود در صحاح سته و نسب زید
۲۴۲	۲- حق بودن مذهب جعفری
۲۴۳	- مسئولیت‌های اجتماعی - سیاسی
۲۴۴	آثار:
۲۴۵	فصل سوم:
۲۴۵	مستبصرینی از قاره آفریقا
۲۴۶	۳-۱- کشور تونس
۲۴۶	۳-۱-۱- محمد تیجانی سماوی
۲۴۶	- محیط تربیتی
۲۴۶	- شخصیت علمی
۲۴۷	- زمینه‌های تحول فکری

- ۲۴۸..... شیخ المضیره شیخ محمود ابوریه و.....
- ۲۴۸..... - علل گرایش به تشیع.....
- ۲۴۹..... ۱- نص بر خلافت.....
- ۲۵۰..... ۲- نزاع فاطمه علیها السلام و ابوبکر.....
- ۲۵۱..... ۳- علی سزاوارتر به پیروی.....
- ۲۵۳..... ۴- روایه‌های وارده درباره‌ی وجوب پیروی از علی علیه السلام.....
- ۲۵۵..... آثار:
- ۲۶۲..... ۳-۱-۲- نه‌اشی بن رمضان.....
- ۲۶۲..... - محیط تربیتی.....
- ۲۶۳..... - شخصیت علمی.....
- ۲۶۳..... - زمینه‌های تحول فکری.....
- ۲۶۳..... - رویارویی با حقایق تاریخ اسلام.....
- ۲۶۴..... - علل گرایش به تشیع.....
- ۲۶۴..... - آشنایی با شخصیتی شیعی.....
- ۲۶۵..... آثار:
- ۲۶۶..... ۳-۲-۱- محمد علی المتوکل.....
- ۲۶۶..... - شخصیت علمی.....
- ۲۶۶..... - زمینه‌های تحول فکری.....
- ۲۶۷..... ۱- بالا بردن آگاهی در جامعه.....
- ۲۶۷..... ۱- متأثر شدن برخی از دانشگاهیان از تفکر شیعی.....
- ۲۶۸..... ۲- گفتگو با شخصیتی شیعی.....
- ۲۶۹..... ۳- سختی‌های پژوهش و تحقیق.....

۲۷۰	علل گرایش به تشیع.....
۲۷۰	۱- آگاهی نسبت به جایگاه اهل بیت علیهم السلام
۲۷۱	۲- تمسک به دعا.....
۲۷۱	۳- دیدار اول با شخصیت شیعی.....
۲۷۲	- ترس از گفتگو کردن با شیعه.....
۲۷۳	- اسلوب شگفت انگیز در گفتگو.....
۲۷۳	- پژوهش و خواندن کتابها.....
۲۷۴	تأثیر شدید از کتاب <i>المرآة</i>
۲۷۴	- دیدارهای این گروه با شیعه.....
۲۷۴	- روشهای شیخ در طرح بحث ها.....
۲۷۵	آثار:.....
۲۷۵	۲-۲-۳- معتصم سید احمد.....
۲۷۶	- شخصیت علمی و تحول اندیشه.....
۲۷۷	- علت عدم گرایش به وهابیت.....
۲۷۸	- زمینه‌های تحول فکری.....
۲۷۸	۱- آشنایی با تشیع.....
۲۷۹	۲- جستجو در منابع اهل سنت.....
۲۷۹	۳- عدم توجه علمای اهل سنت به برخی از احادیث.....
۲۸۰	علل گرایش به تشیع.....
۲۸۰	۱- عدم دلیل قانع کننده.....
۲۸۰	۲- مطالعه کتب شیعی.....
۲۸۰	آثار:.....

- ۲۸۳ ۳-۲-۳- عبد المنعم الحسن
- ۲۸۳ - محیط تربیتی
- ۲۸۴ - شخصیت علمی
- ۲۸۵ - زمینه‌های تحول فکری
- ۲۸۵ ۱- آشنایی با شخصیتی کامل
- ۲۸۶ ۲- عدم تسلیم نسبت به حق
- ۲۸۶ - علل گرایش به تشیع
- ۲۸۶ - خطبه حضرت زهرا (ع)
- ۲۸۸ آثار:
- ۲۸۹ ۳-۳- کشور مصر
- ۲۸۹ ۳-۳-۱- احمد راسم النقیس
- ۲۸۹ - محیط تربیتی
- ۲۸۹ - شخصیت علمی و فرهنگی
- ۲۹۰ - شرایط اجتماعی و سیاسی
- ۲۹۰ - جایگاه اجتماعی و سیاسی
- ۲۹۱ زمینه‌های تحول فکری
- ۲۹۱ ۱- انقلاب اسلامی ایران
- ۲۹۱ ۲- اتهام عمومی علیه تشیع
- ۲۹۲ - علل گرایش به تشیع
- ۲۹۲ - آشنایی با کتب شیعه و مستبصرین
- ۲۹۲ آثار:
- ۲۹۳ مقاله:

۲۹۴	۳-۲-۳- صالح الوردانی.....
۲۹۴	- محیط تربیتی.....
۲۹۴	- زمینه‌های تحول فکری.....
۲۹۴	۱- آشنایی با شخصیت شیعی و خانواده وی.....
۲۹۵	۲- آشنایی با کتب شیعی.....
۲۹۵	۳- پژوهش در باره‌ی اسوه‌ی حق.....
۲۹۶	- علل گرایش به تشیع.....
۲۹۶	۱- ویژگی‌های میراث شیعه.....
۲۹۶	۲- جایگاه امام علی (علیه السلام) در نزد اهل سنت.....
۲۹۷	۳- پویایی فقه شیعه.....
۲۹۷	آثار:.....
۳۰۴	۳-۳-۳- الدمرداش بن زکی العقالی.....
۳۰۴	- شخصیت علمی.....
۳۰۴	- شخصیت اجتماعی، سیاسی.....
۳۰۵	- زمینه‌های تحول فکری.....
۳۰۵	۱- قرآن کریم.....
۳۰۵	۲- جستجوی حقایق و تفکر در عقاید.....
۳۰۶	- علل گرایش به تشیع.....
۳۰۶	۱- نقص در فقه حنفی.....
۳۰۷	۲- معرفت نسبت به فقه امامیه.....
۳۰۸	۳- خواندن کتب شیعه.....
۳۰۹	آثار.....

- ۳۱۱ ۳-۳-۴- سعید آیوب
- ۳۱۱ - شخصیت علمی
- ۳۱۲ زمینه های تحول فکری
- ۳۱۲ ۱- تفاوت تاریخ اسلام و تاریخ مسلمانان
- ۳۱۲ ۲- بررسی تاریخ اسلام
- ۳۱۳ - علت گرایش به تشیع
- ۳۱۳ - شناخت واقعه غدیر
- ۳۱۴ آثار:
- ۳۱۹ فصل چهارم:
- ۳۱۹ مستبصرینی از قاره اروپا و آمریکا
- ۳۲۰ ۴-۱- کشور انگلستان
- ۳۲۰ ۴-۱-۱- حامد الگار
- ۳۲۰ - شخصیت علمی
- ۳۲۱ - زمینه تحول فکری و علت گرایش به تشیع
- ۳۲۱ - روحیه و فرهنگ مردم ایران
- ۳۲۲ - شخصیت اجتماعی، سیاسی
- ۳۲۳ - جوایز و افتخارات
- ۳۲۴ آثار:
- ۳۲۶ ۴-۲- کشور آمریکا
- ۳۲۶ ۴-۲-۱- محمد لگنهاوزن
- ۳۲۶ - شخصیت علمی
- ۳۲۶ - سفر به ایران

۳۲۷	 زمینه تحول فکری
۳۲۷	 آشنایی با اسلام
۳۲۷	 علت گرایش به تشیع
۳۲۷	 مطالعه نهج البلاغه
۳۲۸	 آثار:
۳۲۹	 ۴-۳- کشور اسپانیا
۳۲۹	 ۴-۳-۱- رانوا گنزالس (جعفر)
۳۲۹	 محیط تربیتی
۳۳۰	 شخصیت علمی
۳۳۱	 زمینه های تحول فکری
۳۳۱	 ۱- بوجی کمونیس
۳۳۱	 ۲- جمود مسیحیت
۳۳۲	 علت گرایش به تشیع
۳۳۲	 ۱- مطالعه کتب اسلامی
۳۳۳	 ۲- آشنا شدن با مسلمانان ایران
۳۳۴	 شخصیت اجتماعی
۳۳۴	 آثار:
۳۳۶	 فصل پنجم:
۳۳۶	 نتایج بررسی علت استبصار
۳۳۸	 ۵- ۱- علت اول: اهل بیت علیهم السلام و جایگاه آنها
۳۴۰	 ۵- ۱- ۱- اهل بیت علیهم السلام از نگاه مستبصرین
۳۴۲	 ۵- ۱- ۲- تاثیر از حضرت فاطمه ی زهرا علیها السلام

- ۳-۱-۵- تأثر از قیام امام حسین علیه السلام ۳۴۵
- ۴-۱-۵- تفکر مستبصرین در مورد اهل بیت علیهم السلام ۳۵۵
- ۲-۵- علت دوم: نقاط ضعف اهل سنت ۳۵۷
- ۱-۲-۵- منشاء نامگذاری اهل سنت و جماعت ۳۶۳
- ۲-۲-۵- وجود بسیاری از شکاف‌ها در مذهب اهل سنت ۳۶۸
- ۳-۵- علت سوم: آشنایی با پیروان اهل بیت علیهم السلام ۳۷۴
- ۴-۵- دلیل چهارم: شناخت شیعه و استواری استدلال‌های آن ۳۸۴
- ۵-۵- دلیل پنجم: کتب شیعه و کتب مستبصرین ۳۸۷
- ۱- کتاب المراجعات ۳۸۷
- ۲- کتاب ثم اهتدیت ۳۹۲
- ۳- سایر کتب ۳۹۴
- ۶-۵- سایر علل ۳۹۷
- ۲- قرآن و عقل ۳۹۸
- ۳- باز بودن باب اجتهاد نزد شیعه: ۳۹۸
- ۴- استقلال علما شیعه از حکومت ها ۳۹۹
- ۵- آگاهی از برخی از وقایع مهم تاریخی: ۴۰۰
- الف - مصیبت یوم الخميس ۴۰۰
- ب - واقعه غدیر خم ۴۰۲
- فهرست منابع: ۴۰۳

مقدمه ناشر

قال رسول الله (ص): «مثل أهل بيتي كمثل سفينة نوح من ركبها نجي ومن تخلف عنها غرق»^۱: مثل [و جایگاه] اهل بیت من مانند کشتی [حضرت] نوح (ع) است؛ هر کس داخل آن شد، نجات یافت و هر کس از آن روی گردان شد، غرق گوید.

درست است اگر راه راست را به انسانی که خواهان هدایت است، نشان دهند به آسانی می‌تواند در آن قدم نهاده، در مسیر قرار گیرد، اما همیشه راه راست را به بشر نشان نمی‌دهند، بلکه گاه خود شخص از میان بیراهه‌ها و راه‌ها - که تعداد بیراهه‌ها بیشتر است - راه درست را انتخاب کرده، مسیر زندگی خود را طبق آن سامان می‌دهد. روشن است کامیابان در راه دوم بسی ارزشمندتر از قرارگرفتن در راه اول است؛ چرا که انتخاب آن محققانه است و شخص برای ماندن در آن انگیزه و شوق بیشتری دارد، اما افراد موجود در راه اول ممکن است مبنای انتخابشان تقلیدی باشد تا تحقیقی.

مستبصرین از دسته دوم هستند که راه درست را به طور تحقیقی انتخاب کرده‌اند؛ آنها گروهی هستند که به مکتب تشیع روی آورد، در دریای مواج اندیشه‌ها و باورهای متناقض بر کشتی نجات سوار شده‌اند؛ کشتی‌ای که ناخدای آن حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (ع) و فرزندان پاکش است.

مجمع جهانی شیعه‌شناسی به جهت اهمیت موضوع فوق و آشناکردن حق-جویان با مکتب نجات‌بخش تشیع و اثبات محققانه نقش انسان‌ساز اهل بیت

پیغمبر (ص)، یک پروژه تحقیقاتی را با کمک محققین خود تعریف کرد و در آن ضمن معرفی افراد شاخصی که به مذهب شیعی درآمده‌اند، به طور عمده علل تمایل آنها را به این مکتب نجات‌آفرین واکاوی کرده است.

محقق گرامی جناب آقای میرمحسن نورمحمدی کار تدوین و نگارش این مهم را با عنوان «بررسی علل گرایش مستبصرین به تشیع در پنجاه سال اخیر» بر عهده گرفت و با بذل وقت و دقت، آن را به پایان رساند. ضمن قدردانی از تلاش علمی پژوهشگر محترم امیدواریم این اثر مورد رضای خداوند متعال قرار بگیرد و رضایت خوانندگان گرامی را در پی داشته باشد.

www.ketab.ir

پیشگفتار

انتخاب هفتمند موضوع پایان نامه از مهمترین دستاوردهای تلاش یک دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی است و این انتخاب نقش مهمی در شکل‌گیری شخصیت علمی پژوهشی دانشجو ایفا می‌کند. از این رو برای انتخاب موضوع بهترین کار مشاوره با خبرگان و نخبگان علمی هر تخصص می‌باشد، نگارنده نیز در طول تحصیل همواره دغدغه انتخاب موضوع را داشته و در پی انتخابی نیکو همواره ذهنم مشغول بود. از طرفی موضوعات متعددی با مشورت با بعضی از دوستان و اساتید به ذهنم خطور می‌کرد، اما لازمه تحقیق پیرامون همه آن موضوعات این بوده که من از حال به گذشته برگردم تا بتوانم آن موضوع را بررسی کنم و این مرا رنج می‌داد. در حالی که من دنبال موضوعی می‌گشتم تا گذشته را به حال بیاورم و خود آن را لمس کنم. از طرفی تحقیق و پژوهش در هر موضوعی سیر در تاریخ را دنبال داشت خصوصاً که می‌بایست با رشته تاریخ تشیع ارتباط داشته باشد. با وجود این موضوع را به موضوعات گوناگون انتخاب کردم و با پیشنهاد استاد ارجمند جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر مرتضوی پس از تغییرات لازم عنوان بررسی علل گرایش مبصرین به تشیع در پنجاه سال اخیر تثبیت شد. زمانی که موضوع انتخاب شده مورد تایید گروه محترم تاریخ تشیع قرار گرفت، کار مشورت با اساتید فن آغاز شد. در این مسیر نظرات جناب آقای استاد واعظ زاده خراسانی دبیر محترم سابق مجمع جهانی تقریب مذاهب، آقای دکتر واحدی فرد مدیر محترم گروه تاریخ تشیع و سایر محققان برجسته دانشگاه فردوسی و دانشگاه پیام نور و در راس آنها راهنمایهای استاد معزز آقای دکتر مرتضوی مدیر محترم گروه معارف اسلامی

دانشگاه فردوسی همواره چون مشعلی فروزان در دست داشتم. و در همین جا از همه آن بزرگواران که وقت گرانبهایشان را در اختیار من نهادند و در آغاز راه نکات ارزنده و سازنده‌ای را گوشزد کردند تشکر و قدر دانی می‌نمایم در ادامه پیش از آنکه به مباحث اصلی پردازم بیان چند نکته ضروری می‌باشد.

به رغم وجود مستبصرین بسیار زیاد از صدر اسلام تاکنون در این نوشتار تنها از مستبصرین پنجاه سال اخیر (از ۱۳۴۰ تا ۱۳۹۰ هـ ش) مد نظر قرار گرفته‌اند. همچنین با توجه به اینکه تعداد مستبصرین در سالهای یاد شده بسیار زیاد می‌باشند در این پژوهش تعداد محدودی از خواص آنها مورد بررسی واقع شده‌اند. به عبارتی مستبصرینی که دارای شخصیت علمی پژوهشی یا شخصیت‌های سیاسی اجتماعی می‌باشند و با تحقیق و تفحص مسیر استبصار را گذرانده‌اند. هدف در این پژوهش گزینش افرادی است که مستبصرین و شرح زندگانی آنان نیست، بلکه پس از معرفی و شناساندن تحول شدگان، کار اصلی، بررسی و تحلیل دلایل آراء و نظریات آنان در خصوص استعمارشان می‌باشد. در این تحقیق مستبصرین معرفی شده حتی المقدور دارای یک یا چند تالیف می‌باشند و در سراسر این رساله سعی شده تالیفات و آثار آنان معرفی و بررسی شود تا صدق کلام و سند محکمی جهت آیندگان باشد و با عنایت به شخصیت‌های معروفی مانند دکتر تیجانی، پروفیسور لگنهاوزن، دکتر الگار و دیگران، دیدگاههای آنان برجسته شود.

در بهره گیری و استناد به کتابها سعی بر آن بوده تا به کتبی که در صحت انتساب آنها به نویسندگانشان تردید وجود دارد تا حد امکان استناد نشود، و حتی المقدور کتب استناد شده مستبصرین رویت شود. ضمناً نظر به اهمیت کتاب

موسوعه من حياه المستبصرين، که تاکنون یازده جلد آن چاپ شده بعنوان منبع اصلی استفاده شده است.

مستبصرين بصورت انتخابی از هر قاره و از کشورهای مختلف معرفی و بر اساس سال تولد در لیست مستبصرين آن کشور مرتب شده‌اند.

در خاتمه، خداوند متعال را شاکرم که مرا توفیق داد تا گامی هر چند کوچک در جهت آشنایی با معارف ناب شیعی بردارم. باشد که راه شناسایی و شناساندن آموزه‌های تنبیح را بر من هموار سازد و همچنین ثناگوی الطاف و عنایات پیامبر اکرم ﷺ و حضرت مضمون به ویژه ولی نعمتمان حضرت علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحية والثناء و حضرت حجه بن الحسن العسگری ارواحنا له الفداء هستم که هر چه داریم از این اسان است.

برخود فرض می‌دانم از راهنمایی‌ها و حمایت‌های بی‌دریغ استاد فرزانه جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر سید محمد مرتضوی که از انتخاب موضوع تا پایان نگارش این رساله مرا مرهون لطف و محبت خویش قرار دادند و در انجام این پژوهش با سعه صدر و ارشادات ارزنده خود مرا یاری دادند صمیمانه قدر دانی و تشکر نمایم.

نیز لازم میدانم مراتب سپاس تقدیر خود را از اساتید ارجمند جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای محمد واعظ زاده خراسانی و آقای دکتر محمد واحدی فرد که در نگارش این رساله با دقت نظر و طرح دیدگاه‌های عالمانه خود همواره الهام بخش من بودند ابراز نمایم.

درود فراوان خود را نثار مادر عزیزم و مرحوم پدر بزرگوارم می‌کنم که همواره جرعه نوش جام تعلیم و تربیت، فضیلت و انسانیت آنها بوده و هستم.

از حمایت همه جانبه همسر مهربانم و گل پسرانم محمد حسین، علیرضا و محمد مهدی که آرامش و آسایش مرا دلسوزانه فراهم ساختند و مشفقانه یاریم دادند تا ادامه تحصیل بدهم سپاس بیکران دارم.

همچنین سپاس خود را از همه استادان گرامی و دیگر بزرگواران همچون استاد ایروانی نجفی، آقای دکتر گوهری که مصدع اوقات شریفشان بودم ابراز می‌نمایم. از خداوند متعال سعادت و سلامت همه آنها را خواهانم. امیدوارم خوانندگان بزرگوار ناراستی‌ها و کاستی‌های این اثر را گوشزد نموده تا در فرصتی دیگر اصلاح نماید.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضی

میر محسن نورمحمدی

دهم شهریور ۱۳۹۲